

วิเคราะห์ข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร : เน้นเกมการแข่งขัน หรือ เน้นสาระ

นางสาวเบญจวรรณ เดิศเชื่อนพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การหนังสือพิมพ์ ภาควิชา วารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974- 637- 204-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DAILY NEWSPAPER'S COVERAGE OF THE BANGKOK METROPOLITAN
GOVERNOR'S ELECTION : HORSERACE OR SUBSTANCE

Miss Benjawan Lertkhuankhan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Graduate School

Chulalongkom University

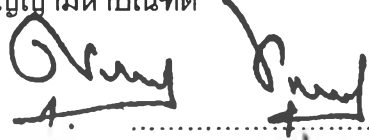
Academic Year 1997

ISBN 974- 637- 204 -1

หัวข้อวิทยานิพนธ์   วิเคราะห์ข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร: เน้นเกมการแข่งขัน
หรือ เน้นสาระ
โดย   นางสาวเบญจวรรณ เลิศเชื่อนจันทร์
ภาควิชา   วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา   ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุดบรรทัด

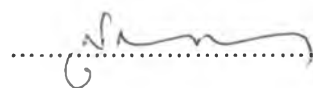

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุดบรรทัด)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เบญจวรรณ เลิศเชื่อนจันทร์ : วิเคราะห์ข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร : เน้นเกมการแข่งขัน หรือ เน้นสาระ (THE DAILY NEWSPAPER'S COVERAGE OF THE BANGKOK METROPOLITAN GOVERNOR'S ELECTION : HORSE RACE OR SUBSTANCE) อ.ที่ปรึกษา : ศ.สุกัญญา สุตบรรพต, 232 หน้า , ISBN 974-637-204-1

การศึกษาเรื่อง "วิเคราะห์ข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร : เน้นเกมการแข่งขันหรือเน้นสาระ" มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบทิศทางและปริมาณการนำเสนอข่าวสารเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นเน้นเกมการแข่งขัน หรือ ประเด็นเน้นสาระในหนังสือพิมพ์ รายวันภาษาไทย โดยผู้วิจัยเลือกศึกษา ไทยรัฐ และสยามรัฐเนื่องจากทั้ง 2 ฉบับเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีอายุยาวนานซึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งตั้งแต่การเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. ตั้งแต่ครั้งที่ 1 ปีพ.ศ.2518

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีข้อสันนิษฐานเบื้องต้นคือ 1. ช่วงเวลาในการรณรงค์เลือกตั้งมีผลต่อการนำเสนอข่าวสารโดยยิ่งใกล้วันเลือกตั้งมากเท่าใดหนังสือพิมพ์จะนำเสนอเป็นประเด็นเน้นเกมการแข่งขันสูงขึ้นประเด็นเน้นสาระลดลง 2. แหล่งข่าว และ สถานการณ์แวดล้อม ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ ไม่มีผลต่อการนำเสนอข่าวสารเลือกตั้งในประเด็นเน้นเกมการแข่งขัน หรือประเด็นเน้นสาระ

การวิเคราะห์เนื้อหาพิจารณาครั้งนี้คือ ศึกษาทิศทางจากประเด็นที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งโดยใช้แนวคิดหลัก และ จำนวนรายละเอียดเป็นหน่วยวิเคราะห์ และ ศึกษาปริมาณพื้นที่ พิจารณาโดยการวัดเป็นหน่วยบีเอสยู (Basic Space Unit) และ ความถี่ เป็นหน่วยในการลงรหัส ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐจำนวน 626 ฉบับ โดยศึกษาข่าวสารเลือกตั้งทั้งในรูปแบบข่าวและบทความเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. ตั้งแต่ครั้งที่ 1-5 โดยในแต่ละครั้งศึกษาเป็นช่วงเวลา 60 วันแบ่งเป็น 3 ช่วงคือช่วงเปิดตัว ช่วงรณรงค์ และช่วงโค้งสุดท้าย นอกจากนั้นได้สัมภาษณ์เชิงลึกจากบรรณาธิการข่าวและคอลัมนิสต์จากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณใช้ค่าร้อยละ และความถี่ของประเด็น ส่วนสถานการณ์แวดล้อมเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพควบคู่กับข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และสยามรัฐ นำเสนอเนื้อหาไปในทิศทางเดียวกันคือ ข่าวสารที่ปรากฏเป็นประเด็นเน้นเกมการแข่งขันมากกว่าประเด็นเน้นสาระ ประเด็นช่วงเวลาการรณรงค์เลือกตั้งมีผลเพียงเล็กน้อยต่อการนำเสนอประเด็นต่างๆ กล่าวคือในรูปแบบข่าวประเด็นเน้นเกมการแข่งขันสูงสุดใจของเปิดตัว ส่วนในรูปแบบบทความประเด็นเน้นเกมการแข่งขันสูงสุดในช่วงรณรงค์ นอกจากนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรแหล่งข่าว สถานการณ์แวดล้อมที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับต่างส่งผลต่อการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งเป็นไปตามข้อสันนิษฐานเบื้องต้นซึ่งเป็นประเด็นเน้นเกมการแข่งขันสูงสุด รองลงมาคือประเด็นเน้นสาระ

ภาควิชา .....วารสารสันติศาสตร์.....

สาขาวิชา .....การหนังสือพิมพ์.....

ปีการศึกษา ..... 2540.....

ลายมือชื่อนิติกร เบญจวรรณ เลิศเชื่อนจันทร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C850029 :

JOURNALISM

: MAJOR

KEY WORD: : TIMES / SOURCE OF NEWS / SITUATION / HORSERACE / SUBSTANCE

BENJAWAN LERTKHUANKHAN : THE DAILY NEWSPAPER'S COVERAGE OF THE BANGKOK METROPOLITAN GOVERNOR'S ELECTION : HORSERACE OR SUBSTANCE . THESIS ADVISOR : PROF. SUGUNYA SUDBANTUD . 232 pp. ISBN 974-637-204-1

This study examined trend and quantity of the Bangkok metropolitan Governor's Election news coverage which appear in Thai Daily newspaper. Thairat and Siamrat were the samples of Thai Daily newspaper because these two newspaper have been printed for a long time and have covered within the First Bangkok Metropolitan Governor's Election in the year of 1975 to the Fifth Bangkok Metropolitan Governor's Election in the year of 1996

The objective of this research was : a.To analyse trend of election's news coverage in Thairat and Siamrat ; Horserace or Substance by using Thematic analysis as the Unit of Analysis b. To know the quantity of election's news in Thairat and Siamrat by using Basic space unit [BSU] as the Unit of Enumeration. In this study 626 newspapers were collected .The 1-5 Bangkok Metropolitan Governor's Election news and columns were studied. In each election ,news coverage was divided into three period ; scenario,standard and benchmark. Descriptive statistics were used to analyse the data.Researcher used descriptive statistics to analyse the situation.

The findings can be summerized as follows; a. Thairat and Siamrat presented election 's news coverage in the same way: Horserace coverage appears more than substance coverage. The time variable has an impact in presenting the election 's news coverage. In addition , it is found that two variables ;source of news and the situation of each election have influence to horserace coverage and substance coverage in the same ways.

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*ลลิตา รุ่งเรือง*.....

สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*[Signature]*.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจทานแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ และรองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร ซึ่งกรุณาให้ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมรวมถึงแก้ไขเพื่อความเหมาะสมถูกต้อง อีกทั้งยังกรุณาเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ พี่และเพื่อนๆ ที่ร่วมชั้นเรียนที่เป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณดุณี คำสุข คุณไพทยา มีสัตย์ และ คุณมาลินี สมภพเจริญที่สละเวลาในการลงรหัสข้อมูลและไปทำการสัมภาษณ์ร่วมกับผู้วิจัย รวมถึงขอบคุณปราโมทย์ ฝ่ายอุประ, คุณสมชาย กุศลสมบัติ,คุณโรจน์ งามมั่น,คุณสำเร็จ คำพะอู,คุณนฤกุล อนุโต ซึ่งให้โอกาสแก่ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ และได้ถ่ายทอดประสบการณ์อันทรงคุณค่าฝากไว้ในวงการหนังสือพิมพ์ นอกจากนั้นผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์และเจ้าหน้าที่ห้องวารสารหอสมุดแห่งชาติให้บริการ เชื้อเพื่อข้อมูลด้วยไมตรีจิตอย่างยิ่ง

เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยจะไม่มีโอกาสทำงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จได้เลยถ้าขาด พ่อและแม่ ผู้ให้ทั้งกำลังใจ ให้ความอบอุ่นและเกื้อหนุนทุนทรัพย์ให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งขอบคุณพี่ชายที่เชื้อเพื่อช่วยสอนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยชิ้นนี้ได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณน้ำใจทุกคน ด้วยใจ

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง.....	18
แนวคิดบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์.....	19
แนวคิดบทบาทหนังสือพิมพ์ในการให้การเรียนรู้ทางการเมือง.....	21
แนวคิดการกำหนดวาระสาร.....	23
ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา.....	๒๕/๓๐
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	31
ประชากร.....	32
กลุ่มตัวอย่าง.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
วิธีการวิเคราะห์.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	35
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	39
4. ผลการวิจัย.....	40
เนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม. ครั้งที่ 1.....	42
เนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม. ครั้งที่ 2.....	71
เนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม. ครั้งที่ 3.....	103
เนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม. ครั้งที่ 4.....	130

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม. ครั้งที่ 5.....	159
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	187
สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม. ทั้ง 5 ครั้ง.....	188
สรุปตามข้อสันนิษฐานเบื้องต้น.....	203
ข้อเสนอแนะ.....	226
รายการอ้างอิง.....	227
ภาคผนวก	
พลิกเพิ่มเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม. ตั้งแต่ครั้งที่ 1-5.....	228
ประวัติผู้เขียน.....	232

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
การเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม. ครั้งที่ 1	
4.1 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความ ในช่วงเปิดตัวที่ปรากฏทุกหน้า.....	44
4.2 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ.....	46
4.3 เสนอผลการวิเคราะห์แสดงการให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเป็น ประเด็นต่างๆ.....	48
4.4 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความ ในช่วงรณรงค์ที่ปรากฏทุกหน้า.....	51
4.5 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ.....	53
4.6 เสนอผลการวิเคราะห์แสดงการให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเป็น ประเด็นต่างๆ.....	55
4.7 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความ ในช่วงโค้งสุดท้ายที่ปรากฏทุกหน้า.....	58
4.8 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ.....	60
4.9 เสนอผลการวิเคราะห์แสดงการให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเป็น ประเด็นต่างๆ.....	62
การเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม. ครั้งที่ 2	
4.10 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความ ในช่วงเปิดตัวที่ปรากฏทุกหน้า.....	76
4.11 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ... ..	78
4.12 เสนอผลการวิเคราะห์แสดงการให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเป็น ประเด็นต่างๆ.....	81
4.13 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความ ในช่วงรณรงค์ที่ปรากฏทุกหน้า.....	84
4.14 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ... ..	86

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
การเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม.ครั้งที่ 4	
4.28 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความ ในช่วงเปิดตัวที่ปรากฏทุกหน้า.....	132
4.29 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ...	134
4.30 เสนอผลการวิเคราะห์แสดงการให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเป็น ประเด็นต่างๆ.....	136
4.31 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความ ในช่วงรณรงค์ที่ปรากฏทุกหน้า.....	139
4.32 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ...	141
4.33 เสนอผลการวิเคราะห์แสดงการให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเป็น ประเด็นต่างๆ.....	144
4.34 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความ ในช่วงโค้งสุดท้ายที่ปรากฏทุกหน้า.....	146
4.35 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ...	148
4.36 เสนอผลการวิเคราะห์แสดงการให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเป็น ประเด็นต่างๆ.....	150
การเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม.ครั้งที่ 5	
4.37 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความ ในช่วงเปิดตัวที่ปรากฏทุกหน้า.....	160
4.38 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ...	162
4.39 เสนอผลการวิเคราะห์แสดงการให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเป็น ประเด็นต่างๆ.....	165
4.40 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความ ในช่วงรณรงค์ที่ปรากฏทุกหน้า.....	168
4.41 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ...	170

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.42 เสนอผลการวิเคราะห์แสดงการให้ให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเป็น ประเด็นต่างๆ.....	172
4.43 แสดงปริมาณเนื้อที่และจำนวนรายเรื่องของข่าวและบทความใน ช่วงโค้งสุดท้ายที่ปรากฏทุกหน้า.....	175
4.44 เสนอผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบข่าวและบทความกับประเด็นต่างๆ...	177
4.45 เสนอผลการวิเคราะห์แสดงการให้ให้สัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเป็น ประเด็นต่างๆ.....	180